

Gra d'encens 2021 Confraria de la Mare de Déu de Montserrat

Santuari de Montserrat

L'oració col·lecta de la Solemnitat de la Mare de Déu de Montserrat

Quan el 1881 la Mare de Déu de Montserrat fou proclamada pel Papa Lleó XIII Patrona de Catalunya, la seva solemnitat passà a tenir ofici i missa propis, i també una data pròpia, encara que movable, que era el diumenge després del 25 d'abril. Aquesta data celebrava el dia de la troballa de la sagrada Imatge i no fou fins al 1915 que, a causa de la reforma del calendari feta pel papa sant Pius X, es fixà el 27 d'abril com a dia de la seva solemnitat a fi de conservar el caràcter pròpi dels diumenges tal com explica extensament el P. Francesc Xavier Altés en un article publicat al Butlletí del Santuari. (ALTÉS i AGUILÓ, Fr. Xavier. D'on ens ve el 27 d'abril com a festa patronal de la Mare de Déu de Montserrat sobre Catalunya. Butlletí del Santuari núm. 74, pàg. 39)

Dels textos eucològics, en aquest número 3 del *Gra d'encens* voldríem comentar la col·lecta, que és d'alguna manera la síntesi de la festa. Muntanya, Mare de Déu, poble fidel, tots tres junts expressen l'essència del pelegrinatge a Montserrat en el sentit més pregon del mot.

La figura de la muntanya en clau teològica ja es troba en l'Antic Testament com el lloc on Déu “sobresurt com un castell enmig dels seus merlets” (Sl 47). Evidentment la muntanya de Montserrat evoca singularment aquesta imatge bíblica. El text que recollim a continuació és un fragment del *Tractat sobre els Salms* de sant Hilari de Poitiers (s. IV) on il·lustra aquesta imatge de la muntanya com a símbol del mateix Crist. És un

comentari que ens ajuda a entendre el sentit pregon de la col·lecta de la missa pròpia de la Mare de Déu de Montserrat, en què s'estableix un dinamisme salvífic entre la nostra santa muntanya serrada, el Crist, fill de la Verge Immaculada, i els pelegrins.

La col·lecta a què ens referim és aquesta:

Oh Déu, vós que concediu tots els béns
i que gloriifiqueu amb un culte insigne
la muntanya escollida per l'excelsa Mare del vostre Fill únic,
feu que, ajudats amb la poderosa protecció
de la Immaculada Verge Maria,
puguem arribar amb seguretat a la muntanya, que és Crist.

Sant Hilari, en el *Tractat sobre els Salms*, comenta no el salm 47 que suara hem citat sinó el salm 14, es detura a reflexionar el seu primer verset, *Senyor, ¿qui podrà estar-se a casa vostra? ¿Qui podrà viure a la muntanya sagrada?*, il·luminant així per a nosaltres el significat que té per als creients la imatge de “la muntanya”, i comenta:

Amb el nom de “muntanya” sobretot tractant-se de coses celestials hem d'imaginar allò que hi ha de més gran i de més sublim. I, ¿hi ha alguna cosa més sublim que el Crist, i de més excelsa que el nostre Déu? La seva “muntanya” és el cos que va assumir de la nostra naturalesa i en el qual ara habita, cos sublim i excels per damunt de tots els principats i les potestats i

per sobre de tot nom. Al cim d'aquesta muntanya hi ha edificada la ciutat que no pot restar amagada, ja que com diu l'Apòstol: De fonament ningú no en pot posar cap altre fora del que hi ha estat posat, que és Jesucrist. I com que els qui són de Crist han estat elegits en el cos de Crist, i Crist és el fonament del nostre edifici, com també la muntanya edificada sobre la muntanya, Crist és, en conseqüència, aquella muntanya en la qual hom es pregunta qui podrà habitar.

La col·lecta demana de poder arribar a aquesta muntanya que és el Crist per mitjà de la devoció a la Mare de Déu sota l'advocació de Montserrat que té el seu centre en el culte litúrgic que els monjos i els escolans tributen a Déu en el seu santuari. D'aquí brolla, com a record i agraïment, la pietat popular dels fidels que es manifesta a través de la tradició i la cultura.

Sant Hilari continua: *En un altre salm llegim d'aquesta mateixa muntanya: ¿Qui podrà pujar a la muntanya del Senyor? ¿Qui podrà estar-se al recinte sagrat? I Isaïes diu també aquestes paraules: S'esdevindrà als darrers temps: la muntanya del Senyor serà ferma als darrers temps: la muntanya del Senyor serà ferma amb el temple del nostre Déu, i diran: "Som-hi, pugem a la muntanya del Senyor, al temple del Déu de Jacob". I encara Pau: Vosaltres us heu acostat a la muntanya de Sió, a la ciutat del Déu vivent, a la Jerusalem celestial. Ara bé: si tota la nostra esperança de descans rau en el cos del Crist, i si, d'altra banda, hem de descansar a la muntanya, no podem entendre per muntanya res més que el cos que ell assumí de nosaltres, abans del qual era Déu, en el qual era Déu i*

mitjançant el qual transformà el nostre pobre cos segons el model del seu cos gloriós, només que clavem en la seva creu vicis del nostre cos per tal de ressuscitar segons el model del seu. A ell, en efecte, hom s'elevà després d'haver pertangut a l'Església, en ell es descansa des de la sublimitat del Senyor, en ell serem associats als cors angèlics quan nosaltres serem també ciutat de Déu. Hom hi descansa perquè ha cessat el dolor produït per la malaltia, ha cessat la por provinent de la necessitat: tothom, gaudint de ple del que és estable, fruit de l'eternitat, descansarà en els bens fora dels quals no hi ha res desitjable.

Per això a la pregunta: Senyor, ¿qui podrà estar-se a casa vostra? ¿Qui podrà viure a la muntanya sagrada? respon l'Esperit Sant mitjançant el profeta: El qui viu honradament i practica la justícia. En la resposta, doncs, se'ns diu que el qui viu honradament i al marge de qualsevol taca de pecat és el qui, després del bany baptismal, no s'ha tornat a tacar amb cap mena d'immundícia, sinó que resta immaculat i resplendent. És una gran cosa abstenir-se de pecat, però no és encara el descans que ve després del camí recorregut: en la puresa de la vida s'inicia el camí, però no es consuma. De fet, el text continua dient: I practica la justícia. No n'hi ha prou de projectar el bé: cal executar-lo; i no n'hi prou d'iniciar la bona voluntat: cal consumir-la.

La vida humana, la natura, la cultura, la fe, la devoció, la pietat, tot, és un do de Déu que com una sembra generosa es prodiga a tothom amb infinita generositat.

El culte insigne no es altre que la litúrgia de l'Església que envolta el misteri pasqual de Jesucrist, en el qual Déu és glorificat pel seu Fill amb l'Esperit Sant en nosaltres, que som alhora partícips i beneficiaris. De fet aquest és el gran missatge de Montserrat: Veniu, pugeu, participeu, sota l'esguard de Maria del misteri pasqual del Crist.

Aquesta oració de la missa de la Mare de Déu de Montserrat recorre a una imatge molt suggestiva per ajudar-nos a celebrar la festa contemplant la santa imatge de Maria amb el seu fill a la falda com un tot espiritual del nostre pelegrinatge en la fe. La intercessió de la Mare per nosaltres al seu Fill, i Ell com a camí i plenitud del do de Déu. En l'oració preguem a Déu i ens servim de la imatge de "la muntanya" per evocar el desig de viure la fe cristiana, com Maria, prop del Crist, tan a prop que formem part d'aquesta seva plenitud.

El missal de Pau VI incorporà una segona col·lecta per aquesta solemnitat de la Mare de Déu de Montserrat, però això ja podria ser objecte d'un altre número del *Gra d'encens*.

Montserrat, 27 d'abril de 2021

*Confraria de la Mare de Déu
de Montserrat*